

Merikuoretta kurenuotalla

HANKERAPORTTI

Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli lisätä pienimuotoisen rannikkokalastuksen kannattavuutta, vähentää kalastuksen sesonkiluonteisuutta sekä vähentää hylkeistä aiheutuvia taloudellisia haittoja. Hankkeessa pyrittiin myös lisäämään uuden teknologian käyttöönottoa ja hyödyntämistä. Tavoitteena oli tuoda uusia lajeja kaupallisen kalastuksen kohteeksi ja poistaa ravinteita Itämerestä kannustamalla särkikalojen kalastukseen.

Tavoitteena oli kehittää merialueelle pienimuotoiseen kalastukseen soveltuva ei-vedettävä aktiivipyydys sekä esitellä uuden kaikuluotaustekniikan mahdollisuuksia kalastuksen apuna. Aktiivipyydys korvasi hylkeiden estämää kalastusta mm. rysillä ja verkoilla. Lisäksi nuottapyydys laajentaa kalastuskautta myöhään syksyllä ja talvella, koska pyydys ei ole sään armoille seisovien pyydysten tavoin. Tavanomaista nuottaa ja siihen liittyvää välineistöä ei ollut mahdollista tukea osana pienimuotoista rannikkokalastusta, koska perinteiset nuottatyypit lasketaan vedettäviin pyydyksiin. Kehitettäväksi nuottatyypiksi valittiin kurenuotta, sillä siitä on mahdollista kehittää pienimuotoiseen rannikkokalastukseen soveltuva pyydys. Nuotta on myös merenpohjaa säästävä pyydys sillä sitä ei vedetä pohjaa pitkin aluksen perässä. Nuotta tehtiin kooltaan sellaiseksi että sitä on mahdollista käyttää alle 12 m:n veneissä.

Mikäli kurenuotta osottautuisi taloudelliseseti kannattavaksi pyyntimuodoksi toisi se yhden, erityisesti parvikalojen kalastukseen, soveltuvan kalastusmuodon lisää. Hankkeessa erityisenä kiinnostuksen kohteena oli kuoreen ja särkikalojen kalastus. Näillä lajeilla on ollut kasvava kysyntä ja tarve kalastuskesongin pidentämiseen erityisesti viileän veden aikaan.

Kotimaisen vajaasti hyödynnetyn särkikalan kasvava kaupallinen kysyntä on käynnistynyt Selkämeren alueella John Nurmisen Säätiön Lähikalahankkeen myötä. Jotta toiminnan jatkuminen voidaan turvata ja luoda vajaasti käytetylle kalalle pysyvää ja vakaata tarjontaa sekä kaupallista kestävyyttä, on oleellista pidentää kalastuskesonkia ja monipuolistaa käsiteltävien kalojen lajikirjoa. Ainoastaan näin voidaan saavuttaa alueelle suunnitelluille kalan käsittelyinvestoinneille riittävän hyvää käyttöaste.

Aktiivisena pyyntimuotona kurenuotalla on mahdollista kalastaa passiivista parveutunutta kalaa, mikä siis ei ui verkkoon tai rysään. Kalastuskesonkin pidentäminen erityisesti syksyllä ja jäätöminä talvina luo kalastajille uusia ansaintamahdollisuuksia ja vastaa siten tehokkaasti ilmastonmuutoksen tuomiin haasteisiin.

Toimijat, yhteistyökumppanit ja aikataulu

HAKIJA

Länsi-Suomen Kalatalouskeskus ry on alueellinen kalatalouden neuvonta- ja edistämisyhteisö. Yhdistyksen tarkoituksena on kalatalouden yleisten edellytysten edistäminen toimialueellaan, ammattimaisen kalastuksen toimintaedellytysten kehittäminen, vedenomistajien ja kalatalousalueiden neuvonta sekä yleisen kalataloustietouden levittäminen. Yhdistys työllistää vakituisesti kuusi henkilöä ja lisäksi projektityöntekijöitä. Länsi-Suomen Kalatalouskeskuksen toimialue käsittää Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakunnat ja sen toimipiste sijaitsee Turussa.

YHTEISTYÖKUMPPANIT

Hanke rahoitettiin Euroopan meri- ja kalatalousrahaston varoista Selkämeren ja Pyhäjärven kalatalouden toimintapryhmän kehiksestä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen päätöksen mukaisesti.

Hankkeeseen lähtivät mukaan testikalastajiksi kalastajat Mika Rantanen, Pekka Rantanen, Seppo Laine, Toni Rantamaa, Erno Nurmiraanta ja Juha Stolt. Tarvittavia kalastusoikeuksia oli kalastajilla valmiina ja sen lisäksi testikalastukseen saatiin lupa vastikkeetta Uudenkaupungin kaupungilta. Hankkeen omarahoitusta oli varauduttu hankkimaan John Nurmisen säätiön myötävaikutuksella fosforinpoistopalkkiona. Pyydetyn kalan mukana Itämerestä poistettu fosfori olisi korvattu hankkeelle säätiön edellyttämällä tavalla.

AIKATAULU

Hankkeen suunniteltu kesto oli 15.3.2020-31.12.2021. Tällä aikataululla testaamiseen on käytettävissä kaksi kevätkautta ja kaksi syys/talvikautta. Hankeaikaa jatkettiin kahdesti niin että se päättyi 28.2.2023.

TEHDYT TOIMENPITEET

Hankkeessa teetettiin testikurenuotta, jonka rakenne mahdollisti nuottauksen usealla eri tavalla: kurenarun kulkemiseen on käytettävissä renkaat sekä alapaulassa että non 70 cm alapaulan yläpuolella. Nuotta teetettiin riittävän tiheäksi (10 mm), niin että kuore ei silmiinny havakseen. Lisäksi hankittiin viistokaikuluotain mm. nuotan kulun seuraamiseen.

Pyydyksen testimahdollisuudesta lähetettiin alueen kalastajille informaatiota sähköpostilla. Nuotan testausmahdollisuutta esiteltiin myös alueen kalastajatilaisuuksissa. Ensimmäinen kiinnostunut testikalastaja ilmottautui heti hankkeen alussa.

SYKSY 2020

Nuotan valmistuminen viivästyi suunnitellusta niin että kevään 2020 kalastuskausi menetettiin. Kureuotta saatiin käyttöön elokuussa 2020, jonka jälkeen se varusteltiin vetokuntoon yhdessä ensimmäisen testikalastajan kanssa. Kalastaja myös teki muutostöitä alukseensa. Tavoiteltavat kalalajit parveutuvat pyyntikuntoon vasta vesien viilenennyttä, joten varsinainen testausaika oli vasta marras-joulukuussa. Välinerikkojen ja sääolosuhteiden johdosta testinuottauksia pystyttiin toteuttamaan vain yksi joulukuussa.

KEVÄT 2021

Keväällä 2021 nuotta annettiin testattavaksi toiselle kalastajalle, jonka tarkoitus oli harjoitella sen käyttöä Säskylän Pyhäjärvellä ja Porin edustalla. Kalastaja ei kuitenkaan saanut venettään toimintakuntoiseksi kevään aikana ja kalastuskausi meni nuottauksen osalta ohi.

SYKSY 2021

Syksyllä 2021 kurenuotta oli käytössä Merikarvian edustalla. Tarkoitus oli testata sen soveltuvuutta särjen pyyntiin myöhään syksyllä. Kalastajien ilmoituksen mukaan alueelta ei kuitenkaan löytynyt särkiparvia ja testausta ei päästy suorittamaan. Hankkeen toteutukseen haettiin jatkoaikaa.

KEVÄT 2022

Keväällä 2022 alueen kalastajat kontaktoitiin puhelimitse sekä sähköpostilla ja tarjottiin mahdollisuutta nuotan käyttöön. Kiinnostus oli edelleen olemassa, mutta kevätkalastuksen aikaan ei kalastajilla ollut ylimääräistä aikaa siihen. Kalastajille jäi mielenkiinto kurenuotan testaamiseen keväällä, mutta kevätsezonki on niin kiireinen muun kalastuksen osalta ettei realistisia mahdollisuuksia siihen nähty olevan. Testikalastukset vaativat vähätuuliset olosuhteet ja silloin kalastajien aika menee myös omien pyydystensä kanssa.

Hankkeen toteutukseen haettiin ja saatiin muutos niin, että nuottan esittely hoidettaisiin näytösluonteisesti yhden tai kahden kalastajan toimesta. Myös omarahoitukseen ja kustannuslajien välisiin muutoksiin tehtiin muutoksia.

SYKSY 2022

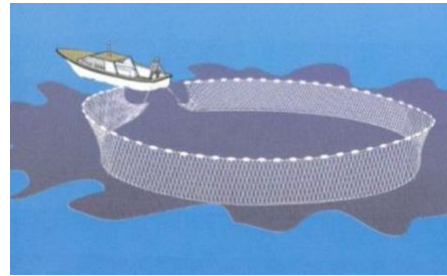
Alueen 1-ryhmän kalastajat kontaktoitiin ja ehdotettiin nuotan testikäyttöä ja sen esittelyä muille kalastajille. Kiinnostusta ja suoraan sopivaa kalustoa oli vain kahdella kalastajalla. Toisen kalastajan osalta muu kalastus vei koko syksyn ja testaamiseen ei jäänyt aikaa. Toisella kalastajalla oli aikomus testata kurenuotta myöhään syksyllä joulukuussa kun kuoret alkavat hänen vesillään parveutua ja muilta töiltä jää aikaa. Jäiden aikainen tulo kuitenkin esti kalastuksen. Tämän jälkeen jääolosuhteet estivät testaamisen ja hanke päätettiin lopettaa, sillä ohjelmakauden loppuminen ei antanut mahdollisuuksia sen jatkamiseen.

kuva:hovinsalon.fi

Kustannukset ja rahoitus

Hanke oli yleishyödyllinen kehittämishanke, johon myönnettiin 80 % tuki sillä se pilotoi uuden tekniikan käyttöönottoa. Suunnitelman mukaiset hankkeen kokonaiskustannukset olivat 56 939 euroa, mikä toteutui vain osittain. Hankkeen kustannusmalli oli flat rate 15 %. Omarahoituksesta vastasi hakija.

Hankkeen johtopäätökset

Hankkeen havaintojen perusteella kurenuotan käytännön soveltuvuus eri kalalajien kalastukseen ja sen mahdollinen jatkokehittelyjen tarve jäi selvittämättä. Kaupallisilla kalastajilla oli selkeästi mielenkiintoa pyydystyyppeä kohtaan ja siinä nähtiin mahdollisuuksia. Testikalastajien sitoutuminen pyyntiin osottautui kuitenkin hankkeen kriittiseksi kohdaksi. Kalastuskesäollessa parhaimmillaan ei kalastajalla ole mahdollisuuksia jättää omaa kalastustaan toissijaiseksi sillä taloudelliset menetykset voivat olla suuria.

Kurenuotan kalastavuus edellyttää tiheitä kalaparvia. Näitä muodostuu kohdelajien osalta lähinnä viileän veden aikaan myöhään syksyllä, talvella ja aikaisin keväällä. Särkikalojen osalta lämpimän veden aikaan on myös makuhaittariski ja elintarvikekalaa ei tuolloin kalasteta.

Myöhemmin syksyllä tuuliolosuhteet mahdollistavat harvoin nuotan testaamisen ja valoisa aika on lyhyt. Vaikka nuottaa sinänsä pystyisi käyttämään kovemmissakin tuulissa, testaamista ja harjoittelua ei niissä voi tehdä. Jäiden tulon suhteen hankkessa oli myös suoranaisesti huonoa tuuria, sillä hankejaksolla ensimmäinen jääpeite tuli joka syksy aikaisin. Veneet nostettiin ylös vaikka avovettä myöhemmin olisikin ollut tarjolla.

Hankkeelle hankittu kalusto jää Länsi-Suomen kalatalouskeskuksen hallintaan käytettäväksi koulutuksessa sekä alan toimijoiden lainattavaksi ja myös mahdollisiin jatkohankkeisiin hyödynnettäväksi.